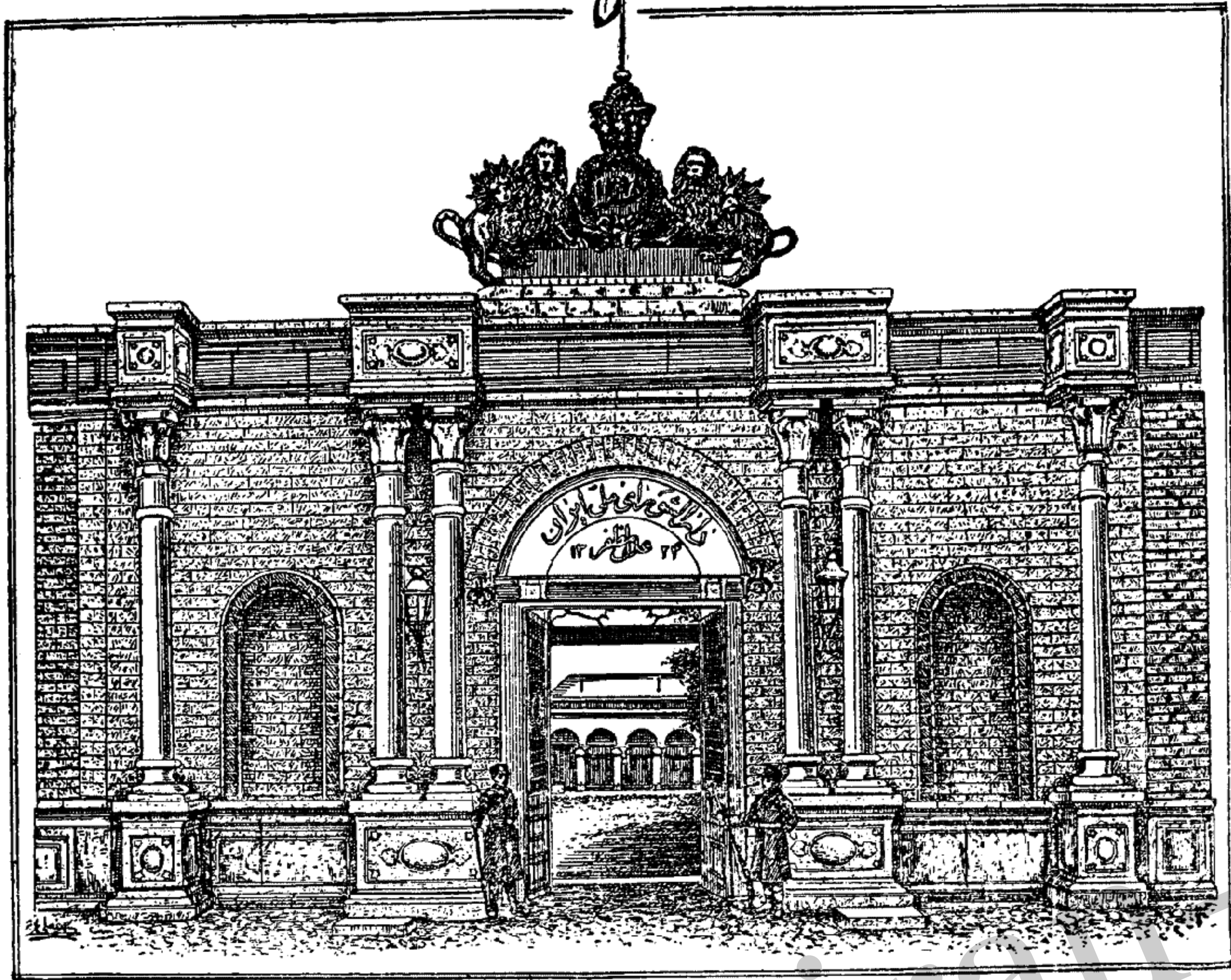

دوره ششم تقنینیه

<p>جله ۲۵۶</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	<p>شماره ۲۲۱</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه سه شنبه ۲۹ خرداد ماه ۱۳۰۷ مطابق اول محرم ۱۳۴۷</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مطبعه مجلس</p>	<p>قیمه اشتراك داخله ایران سالیانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قیمه تك شماره يك قران</p>

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس سه شنبه ۲۹ خرداد ماه ۱۳۰۷ مطابق اول محرم ۱۳۴۷

جلسه ۲۵۶

(مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر برباست آقای پیرنیا تشکیل گردید)
 (و صورت مجلس يوم یکشنبه ۲۷ خرداد ماه را آقای دوات شاهی قرائت نمود)

غائبین با اجازه جلسه قبل
 آقایان : جمشیدی مازندرانی - آیه الله زاده خراسانی
 دکتر طاهری - نگهبان - میر تقی - حیدری مگری
 میرزا محمد تقی طباطبائی - امیر تیمور کلانی - محمد تقی

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	مذاکره نسبت بخرید کمیسیون بودجه راجع به بودجه ۱۳۰۷ وزارت فوائد عامه	۴۶۲۸	۴۶۴۱

خان اسعد - اسکندر خان مقدم - محمد هاشم میرزا افسر
میرزا حسن آقا زاده سبزواری - ثقة الاسلامی - جهانشاهی
لیقوانی - سلطان محمد خان عسری - میرزا عبدالحسین
کرمانی - میرزا حسنخان ابراهیمی - میرزا علی مولوی
غائبین بی اجازه جلسه قبل

آقایان: اسدی - ذوالقدر - اعظمی - قوام شیرازی
مهدوی - عباس میرزا - نوبخت - آقا میرزاهاشم آشتیانی
حاج حسن آقا ملک - اسکندری - محمدولی میرزا - فرشی
میرزا یوسف خان عدل - میرزا حسنخان وثوق - حاج
غلامحسین ملک .

دیر آمدگان با اجازه جلسه قبل

آقایان: حاج آقا رضا رفیع - افخمی - آیه الله زاده
اصفهانى -

دیر آمدگان بی اجازه جلسه قبل

آقایان: امیر حسین خان ابلهخان - امام جمعه شیراز -
شریعت زاده - میرزا بدالله خان دهستانی - نجومی - میرزا
محمد تقی بهار - جوانشیر .

رئیس - صورت مجلس ایرادی ندارد؟

(گفته شد خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد

وزیر مالیه - بنده میخواستم تقاضا کنم که بودجه
وزارت فواید عامه که مدتی است خیرش تقدیم شده جزء
دستور شود

جمعی از نمایندگان - صحیح است

(خبر کمیسیون بودجه بشرح آتی خوانده شد)

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است بودجه ۱۳۰۷
وزارت فواید عامه و فلاح و تجارت را برطبق بودجه
مصوب ۱۳۰۶ بعد از وضع مبلغ ۲۷۲۱۸ تومان که
در ۱۳۰۷ کمتر منظور شده و به استثناء مفاد تبصره
بودجه ۱۳۰۶ راجع بصره جوئبهی بودجه مدرسه
فلاح و فرم مدل و موسسه دفع آفات فلاحی و غیره مطابق قوانین
مربوطه پرداخت نماید و وزارت فواید عامه اجازه داده
میشود که در حدود اعتبار مصوب فوق هرگونه نقل و

تغییری را که در جزء اعتبارات و تشکیلات خود لازم
میداند داده و بعد از شش ماه آزمایش بودجه ثابت
تشکیلاتی خود را تهیه و تقدیم مجلس نماید

رئیس - آقای عراقی

عراقی - موافقم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده اساساً با بودجه وزارت
فواید عامه موافقم برای خاطر اینکه مطابق بودجه است
که در سنه ۱۳۰۶ در کمیسیون گذشت و بنده خودم
در آنجا بودم و افتخاراً عضویت را داشتم يك مسئله است
راجع به این تبصره هائی که متداول شده و بنده هم نمیخواهم
خیلی در این باب عراضی بکنم برای اینکه دولتها ناچارند
يك اختیاراتی داشته باشند تبصره هائی در بودجه ها ضم میشود
و بموجب آنها اختیار داده میشود که نسبت بوزارتخانه هرگونه
تغییر و تبدیل بدهند بنده در این مسئله چون آقای وزیر مالیه
هم تشریف دارند و يك وزیر عالم و قانونی هستند عرض
میکم که این تبصره که در آخر ماده واحده ختم میشود
که وزیر اختیار دارد در تغییر و تبدیل آنوقت يك قوانینی
که ما گذرانده ایم مثل قانون استخدام و سایر قوانین اینها
حکمش چیست؟ بنده نسبت به آقای مرتب حبیب الله
خان شبیانی وزیر محترم فواید عامه نهایت اعتماد و اطمینان
را دارم چون میدانم ملاحظه نمیکند و نظرس حفظ
قانون است لااقل ما در اینجا قید کنیم که این اختیار
برای این وزیر است چون محل اطمینان است . حالا ما
این اختیاری که میدهم برای این وزیر است یا برای
سایرین هم هست؟ نظر بنده نظر تحقیقی است نه تنقیدی
مقصود این اختیار باید محدود به این وزیر باشد که در
قوانینی که ما گذرانده ایم تزلزلی پیدا نشود مخصوصاً یکی
از بزرگان اظهار میکرد که بقدری که ممکن است قوانین
را محکم کنید نه اینکه بواسطه يك تبصره قوانین را
متزلزل کنیم حالا بسته است بنظر آقایان

وزیر مالیه - این نظر نماینده محترم و نگرانی که

دارند البته از نقطه نظر اصولی خیلی صحیح است و اگر

پیش بینی نشده بود مورد داشت که این تنقید
را بفرمایند ما هم فوراً نظریه ایشان را قبول می
کردیم ولی این نظر تأمین شده یعنی چه؟ یعنی
تبصره که در بودجه وزارت فواید عامه ملاحظه میکنند
و در بعضی لوایح دیگر هم هست و در اغلب لوایح هم
بنده موافقت کرده و پیشقدم بودم در این کار این نه از
نقطه نظر نقض قوانین است . تمام قوانین استخدامی و
قوانین مملکتی کاملاً مرعی است و باید مرعی باشد . فقط
يك نکته دارد و آن نکته راجع به خود قانون بودجه
است . یعنی مطابق قانون محاسبات عمومی وقتی يك قانون
بودجه میگذرد از يك ماده ماده دیگر همان قانون بودجه
هیچ نوع نقل و انتقالی ممکن نیست آنوقت در وزارتخانه های
ما اغلب در حال تشکیل و در حال نمو هستند اگر بودجه
نداشته باشیم بد است و اگر بودجه داشته باشیم و این
قید را مجبور باشیم رعایت کنیم دست وزیر برای هر تأسیس
بسته میشود . الان در وزارت فواید عامه مدتی است
مشغول يك مطالعاتی هستند و تشکیلات فعلی را متناسب
با اصل مقصود نمیدانند و میخواهند يك تغییراتی بدهند
بعضی ها را زیاد میدانند و بعضی ها را کم میدانند و
بعضی ها هست که باید کوچک شود یا از بین برود و
چیزهای دیگری جایش بگذارند . اینها هم در حدود اعتباراتی
است که مجلس تصویب میکند و در حدود اعتبارات بودجه و در
حدود قوانینی است که حاکم بر وضعیت اجزاء و اعضاء و
مستخدمین است (یعنی قانون استخدام و سایر قوانینی که مربوط
به این کار است) پس نتیجه این تبصره این است که بعد از
ششماه باید آن بودجه قطعی خود را بفرستند مجلس و مجرد
اینکه آن بودجه را مالیه فرستادند ما آن بودجه را
قبل تغییر نمیدانیم و میفرستیم مجلس زیرا اختیار از دست
ما خارج میشود و نمیتوانیم يك تغییراتی بدهیم ولی امروز
فانان دایره را مینویسند پنج عضو و با اصد تومان اعتبار
فردا میتواند بکنند دو عضو و دوست تومان یا از این
اداره کم کنند و يك اداره دیگر را بسط بدهند . این
يك چیزی است که مفید است و بعقیده بنده در هر کجا

این نظر باشد و نخواهند این نظریات را اجرا کنند باید
اساساً تشویق بفرمائید .

رئیس - آقای عمادی

عمادی - بنده هم موافقم .

کارروئی - بنده با این بودجه و تبصره کاملاً موافقم
اصل غرض بنده راجع به اعتبار راه سازی است و مقصود
بنده این است که اعتبار یکساله راه سازی برای جمیع نقاط
باید معین باشد تا ما هم همالطور که وزارتخانه میدانند بدانیم .

غرض بنده این است و در اصل بودجه کاملاً موافقم

خبر - اینکه آقای کارروئی متذکر شدند کمیسیون
بودجه هم متذکر است ولی بودجه راه سازی اعتبار علیحده
دارد که مجلس تصویب کرده است و بودجه دیگری وزارت مالیه
قریباً پیشنهاد خواهد کرد که بعرضتان خواهد رسید

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

فرماد - بنده مخالفم

رئیس - بفرمائید

فرماد - نظر به اینکه اینجا يك اختیاری داده می
شود برای تشکیلات بنده معتقدم که آقایان اجازه فرمایند
مذاکراتی بشود چون در يك وزارتخانه میخواهند يك
تغییراتی بدهند از این جهت بنده معتقدم که بیشتر بحث
شود .

رئیس - آقای دادگر

دادگر - این مسئله که راجع به تغییر و اصلاح
امور يك چیز معمول و يك اصلی است با لخصوص
وقتی که منشآت آن کار در پیش ما معهود است که حداقل
دارد علاوه اینکه گفته میشود مذاکرات کافی است معنایش
این نیست که انواع و اقسام مذاکرات در این لایحه کافی
باشد لیکن مذاکرات در کلیات چندان ضرورت ندارد
و در اصل موضوع آقایان میتوانند عقاید خود را
اظهار نمایند

رئیس - آقایانیکه مذاکرات را کافی میدانند قیام

فرمایند .

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. پیشنهاد آقای افشار (اینطور خوانده شد)

پیشنهاد میکنم قسمت اخیر ماده دائر به دادن تغییر در تشکیلات و غیره حذف شود

افشار - اینجا بنظر بنده دولت در ضمن يك لایحه بودجه میخواهد در اساس يك وزارتخانه تغییراتی بدهد در صورتی که از اول افتتاح مجلس ششم اغلب از آقایان نمایندگان در مذاکرات قبل از دستور یا ضمن دستور بدو تذکر میدادند که لایحه تشکیلات خود را بمجلس شورای ملی بیاورند و تا امروز دولت لایحه تشکیلات را بمجلس نیاورده است و حالا میخواهند در ضمن بودجه يك اختیاری برای تشکیلات يك وزارت خانه بخصوص بگیرند بنظر بنده این طرز تهیه چوچه معقول نیست و دولت میتواند در ضمن بودجه ۱۳۰۸ اصلاحات و تشکیلاتی را که در نظر دارد از روی آن يك بودجه تدوین کند و بمجلس بیاورد و تا آنجا از قراریکه در خارج مشهور و معروف است یکسده از مستخدمین اروپائی را که مطابق کنترانهائی استخدام شده اند و مدت هفت هشت سال در این مملکت کار کرده اند و آشنا به اصول و مراسم جاریه در این مملکت هستند اینها را تغییر داده اند اگر نظر دولت این است که اساساً مستخدمین خارجی را استخدام نکنند گمان نمیکم کسی مخالف باشد ولی از یکطرف يك اشخاصی را استخدام کردن و تقریباً هفت هشت سال حقوق دادن بعد کنترات آنها را لغو کردن و ضمناً دسته دسته و فوج فوج باز از همان اروپائیها بعنوان دیگر آوردن این بنظر بنده صلاح نیست اگر ما محتاج به مستشار و متخصص هستیم چرا اشخاصیکه موجود هستند و يك عملیاتی کرده اند آنها را اخراج میکنیم اگر احتیاج نداریم علت اینکه دسته دسته لوایح برای استخدام متخصص خارجه میآورند چیست. بنظر بنده آقای وزیر فوائد عامه باید قبلاً تشکیلاتی را که در مد نظر دارند آن تشکیلات را بنویسند بیاورند در مجلس و در معرض افکار عمومی بگذارند و

روی اصل همان تشکیلات بودجه تدوین کنند و الا قبل از اینکه قانون تشکیلات تصویب شود بخواهند این عمل را اجرا کنند این صحیح نیست از این جهت پیشنهاد کردم که این قسمت از ماده حذف شود

وزیر مالیه - عرض کنم نماینده محترم آقای افشار در اینجا يك سوء تفاهمی کردند. چون این مطلب یکی از مسائل مهم است و اگر چنانچه در اطرافش قدری بحث کنیم و مطلب روشن شود بهتر است که دیگر محتاج به بحث نشود. اینکه فرمودند مجلس مکرر تشکیلات را خواسته و قانون تشکیلات را دولت نیاورده این صحیح است يك معنی و صحیح نیست يك معنی دیگر. به آن معنائی که صحیح است این است که وقتی این نظریه در مجلس شورای ملی بود که بایستی وزارتخانه ها و ادارات يك تشکیلاتی داشته باشد یعنی بر طبق قانون مخصوصی که اسم آن قانون تشکیلات باشد این يك رویه و يك نحوه است که بعضی جاها حیدلی نادر این رویه موجود است. در يك موقعی که همین صحبت بود در اینجا عراضی خدمت آقایان عرض کردم که يك نظریه دیگری هست و آن این است که در يك مملکتی که مثل مملکت ما در حال ساخته شدن و بنااست مناسبتر این است که قانون تشکیلات هر وزارتخانه قانون بودجه تفصیلی آن وزارت خانه باشد منتها فرقی که قانون تشکیلات دارد این است که هر سال درش تجدید نظر میشود بدون اینکه يك قانون مخصوصی نقض شده باشد یا يك قانون جدیدی پیشنهاد شده باشد این هم يك رویه است که در تمام ممالک این رویه هست و شاید یکی دو مملکت بیشتر نیست که روی قوانین تشکیلاتی زندگانی میکنند. حالا ما اینجا چه میخواهیم بگوئیم؟ ما می خواهیم آن مقصودی را که حضرتعالی دارید عمل کنیم یعنی يك بودجه بجزو آمده است در کمیسیون بودجه تصویب شده است. امروز که شما این رأی را میدهید همین بودجه قانون تشکیلات وزارت فوائد عامه است و وزارت فوائد عامه شما باید این تشکیلات را در حدود

قانون محاسبات عمومی که حاکم بودجه شماست اجرا کنند در صورتی که این تشکیلات با آن نظریه که شما میخواهید اصلاً درست نیست و تصدیق بفرمائید که این موضوع يك مدت و وقتی میخواهد زبر شما میخواهید کار اساسی نکنید و مقصود ما از این تبصره این است که ششاه شما بوزیر فوائد عامه فعلی نان مجال داده باشید که مطالعاتش را بکند و تشکیلاتش را اصلاح بکند و مقید به قانون محاسبات عمومی و مطابق بودجه مصوبه نباشد آنوقت بعد از ششاه يك بودجه جدید بر طبق آن تشکیلات بنویسد که آن بودجه حقیقه قانون تشکیلات باشد و اگر هم يك وقتی شما میل کردید و این نظریه در مجلس اکثریت پیدا کرد و اینطور رأی داده شد که علاوه بر بودجه يك قانون تشکیلاتی هم نوشته شود آنوقت کار خیلی آسان میشود یعنی همانطوری که بودجه را نوشته اند چند ماده هم مینویسند و اسمش را میگذارند قانون تشکیلات وزارت فوائد عامه ولی این را بنده ابدأ معتقد نیستم و نمائیم آقایان هم قدری دقت فرمایند که در مملکت ما هر قدر این قبیل چیزها زودتر و قابل تغییر به مقتضیات باشد بهتر است. ماهنوز از نقطه نظر تشکیلاتی از نقطه نظر تأسیسات بچه مکتبی هستیم. بچه مکتبی هیچوقت اطلاع و عايش قطعیت ندارد. هر روز يك چیز یاد میگیرد و بعد آن روز او را عمل کنند. يك اشاره فرمودند به مستخدمین خارجی. این هیچ ارتباطی با مسئله تشکیلات ندارد برای اینکه مستخدمین خارجی مطابق کنتراتی که از مجلس میگردد استخدام میشوند اگر در کنترات شرط شده باشد که دولت کنتراتش را هر وقت بخواهد میتواند فسخ کند آنوقت اگر لازم دانست فسخ میکنند و اگر این شرط نیست که هیچ و اگر هم يك کنتراتی است که مدتش منقضی شده و دیگر وزارتخانه نخواهد تجدید کند با اینکه خیر خود مستخدم مابعد نیست چنانچه بنده يك فقره اش را اطلاع دارم که وزارت فوائد عامه کنترات مسیوننه را میخواهد تجدید کند و خیلی مایل است که این شخص در این جا بماند ولی طرف مقابل حاضر نیست و دلش

نمیخواهد بماند میگوید من برای يك مدت معینی بوده ام حالا دیگر نمیخواهم بمانم. میخواهم بروم در مملکت و در آنجا کار بهتر دارم حالا ما بایمان را دراز کنیم و بگوئیم [انا لله وانا الیه راجعون؟! دنیا که بهم نمیخورد!] بالاخره مسئله مستخدمین خارجی هیچ ربطی به قضایای بودجه و تشکیلاتی ندارد و مربوط به کنتراتها است البته هر وقت که ما يك مستخدمی را بخواهیم خودمان که نمیتوانیم او را بخواهیم. باید بیائیم اینجا و از شما آقایان اجازه اش را بگیریم آنوقت هر نظری و هر بحثی که داشته باشید در آنموقع بایستی بفرمائید و همینطور که فرمودند واقعا شاید بعضی از مستخدمین اساساً وجودشان زائد باشد حالا اگر دولت وجود يك مستخدمی را زائد دانست که کنتراتش را فسخ میکند و اگر زائد ندانست و خواست دوباره استخدام کند کنتراتش را در باره میآورد بمجلس و از مجلس اجازه میخواهد و لا بسط دادن قضیه مستخدمین خارجی خواه در وزارت فوائد عامه خواه در وزارتخانههای دیگر به مسئله بودجه با قضیه تشکیلات هیچ مناسبت ندارد یعنی موضوع ندارد چنانچه ملاحظه میفرمائید در هیچ کدام از این بودجه ها يك حقوقی برای یکی از اینها نوبی بودجه نوشته ایم زیرا اینها بموجب کنترات و قانون مصوب مجلس بايك شرایطی استخدام شده اند و وزارت فوائد عامه هم در بودجه كل مملکتی برای اینکه بتواند نظریات مجلس را اجرا کند و کنترانهائی که تصویب شده پولش را بپردازد اعتبارات لازم را بیش بینی کرده لذا بنده استدعا میکنم آقای افشار هم با این نظریه و فکر موافقت فرمایند و این پیشنهادی را که فرموده اند پس بگیرند

افشار - بنده پس میگیرم

رئیس - پیشنهاد آقای فهیمی

(مضمون ذیل خوانده شد)

بنده جمله آخر را ترتیب ذیل پیشنهاد میکنم بوزارت فوائد عامه اجازه داده میشود که در حدود

اعتبار مصوب خود هر گونه نقل و تغییری را که در جزو اعتبارات و تشکیلات خود لازم بدانند با رعایت مدلول قانون استخدام داده و بودجه ۳۰۸ را مطابق آن تقدیم مجلس نمایند.

وزیر مالیه - اجازه بفرمائید این پیشنهاد را بیاورند برای بنده به بینم با این مفهوم بهر عبارتی که نوشته شود دولت کاملاً موافق است برای اینکه نوشته اند با رعایت مدلول قانون استخدام این خیلی خوبست پیشنهادی هم آقای شیروانی کرده اند و در همین زمینه نوشته اند قوانین مربوطه ولی این پیشنهاد آقای فهیمی بهتر است برای اینکه ممکن است قانون محاسبات عمومی هم جزو قوانین مربوطه محسوب بشود ولی این ترتیبی که آقای فهیمی پیشنهاد کرده اند روشن تر است

رئیس - عبارت باید تغییر کند

وزیر مالیه - اجازه میفرمائید بنده پیشنهاد اولی را هم به بینم.

(ماده واحده پس از اصلاح بشرح ذیل خوانده شد)
وزارت مالیه مجاز است بودجه ۱۳۰۷ وزارت فوائد عامه و فلاح و تجارت را برطبق بودجه مصوب ۱۳۰۶ بعد از وضع مبلغ بیست و هفت هزار دروست و هیچده تومان که در ۱۳۰۷ کمتر منظور شده و باستثناء مفاد تبصره بودجه ۱۳۰۶ راجع بصرفه جوئی های بودجه مدرسه فلاح و فرم مدل و مؤسسه دفع آفات فلاحی و غیره مطابق قوانین مربوطه پرداخت نماید و وزارت فوائد عامه اجازه داده می شود که در حدود اعتبار مصوب فوق هر گونه نقل و تغییری را که از ماده ماده و در جزو اعتبارات و تشکیلات خود لازم میدانند در حدود قوانین مربوطه داده و بعد از شش ماه آزمایش بودجه ثابت تشکیلات خود را تقدیم مجلس نمایند.

رئیس - نظر آقای فهیمی تأمین شد ؟

فهیمی - بله

رئیس - آقای شیروانی چطور

شیروانی - بنده هم موافقم.

آقا سید یعقوب - بنده هم تبصره تقدیم کرده ام رئیس - پیشنهاد آقای دهستانی این بنده پیشنهاد میکنم مخارج مؤسسه دفع آفات حیوانی که در قریه حصارک ساوجبلاغ تأسیس شده از بودجه وزارت فوائد عامه حذف شود

رئیس - آقای دهستانی

دهستانی - مقصود بنده از تقدیم این پیشنهاد این بود که اطلاعات خودم را به آقای وزیر فوائد عامه بدم در بدو تأسیس این مؤسسه طوری بود که خود همین آقای بیات که حاضر هستند هرکس که می آمد برای نمایش میبردند آنجا و مردم تمجید میکردند اخیراً وضعیت آنجا بطوری شده که آقای بیات خجالت میکشند که آن اشخاص را ببرند آنجا وضعیت فعلی آنجا طوری است که بکعبه اشخاص حقوق میکشند و در آنجا مشغول تفریح و کسب هستند مثلاً رئیس مؤسسه آنجا مشغول چوبداری کوسفند چراندن ! کوسفند فروختن ! مرغ خواناندن و اینها است و در واقع هیچکس رغبت نمیکند این وضعیت را به بیند مقصود بنده این بود که این پیشنهاد را تقدیم کنم و از بی ترتیبی مؤسسه آنجا تذکری به آقای وزیر فوائد عامه بدم که يك ترتیب صحیحی برای آنجا داده شود

معاون وزارت فوائد عامه - البته آقای دهستانی خودشان تصدیق میفرمایند که این مؤسسه موقعی تأسیس شد که خیلی لازم بود و همه هم اطلاع دارند اغلب آقایان نمایندگان که این جا تشریف دارند همه شاهد هستند که این مؤسسه خدمت بزرگی باین مملکت کرد ولی در موقعی که مستر هسلر آمد در وزارت فوائد عامه يك اشکالاتی پیدا شد ولی بنده امیدوارم تمام این اشکالات رفع شود و آقا هم هیچوجه دیگر نگران نباشند.

رئیس - پیشنهاد آقای فیروز آبادی

(بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم که باید وزارت فوائد عامه کاملاً در

نظر بگیرد که اشخاصیکه با رتبه و حقوق ۱ و ۲ هستند خارج نکنند و حقوق آنها را تقسیم مابین رتبه های فوق نمایند.

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - اولاً معمول است که هر مطلب مهمی که در مجلس مذاکره میشود در جلسه قبل باید تذکری به آقایان نمایندگان بدهند ولی غالباً این کار نمیشود حالا کاری بآب ندارم بعضی اوقات بعضی اختیارات بعضی ها گرفته اند چه در این دوره و چه در دوره های پیش که ادارات را اصلاح کنند وقتیکه رفته اند اصلاح کنند دیده شده که بعضی اشخاص را که در رتبه مادون بوده اند و ده تومان و یازده تومان و بیست تومان حقوق داشته اند خارج کرده اند و حقوق آنها را افزوده اند با شخصی که دارای رتبه سه و چهار و پنج و شش هستند همه آقایان هم مسبقاً بنده با کمال اعتمادی که به آقای وزیر فوائد عامه دارم چون اختیار به وزارت خانه داده شده از این جهت این تذکر و پیشنهاد را داده و خواستم این تذکر را بدم که اشخاصی که با رتبه يك و دو هستند آنها را خارج نکنند و حقوق آنها را ندهند با شخصی که در رتبه چهار و پنج و شش هستند.

وزیر مالیه - عرض میکنم این نظری که آقای فیروز آبادی دارند تأمین است حتی در بودجه وزارت مالیه که ۱۳۰۶ تصویب کردند همین تبصره آنجا بود و باز در بودجه وزارت مالیه امثال همین تبصره هست. تنها در بودجه وزارت فوائد عامه تصریح نکرده ایم. این نظر را در خود وزارت فوائد عامه هم دارند مثلاً تشکیلاتی که در این بودجه هست فیضاً وزارت فوائد عامه ده تا رتبه هشت دارد بیست تا رتبه نه هفتاد تا رتبه چهار. این رتبه هائی که هست حد اکثر رتبه هائی است که وزارتخانه میتواند داشته باشد این معنایش این میشود که نمیشود از رتبه های کوچک کاست و به رتبه های عالی افزود ولی تغییر در تشکیلات معنایش این

است که اگر يك اداره امروز دارای رتبه شش است این را بخواهند رتبه هشت بکنند میتوانند لیکن در حدود اعتبار و در حدود عده رتبه هشتی که دارند ولی اگر بیست تا رتبه هشت دارند این را بیست و چهار رتبه هشت نمیکند این رتبه هشت را از این جا بر میدارند جای دیگر میگذارند و این تشکیلات را بهم میزنند. تبصره که در بودجه وزارت مالیه گذشت این بود ولی در این جا ما تصریح نکردیم اما اصولاً این نظر را وزارت مالیه دارد وزارت فوائد عامه هم دارد و محتاج به تصریح نیست و این نظر را در همه جا ملحوظ و رعایت میکنیم و هیچ مانعی هم در تشکیلات نیست

فیروز آبادی - اگر تأمین است بنده پس میکنم

رئیس - پیشنهاد آقای فرمند

(باین ترتیب خوانده شد)

تبصره - وزارت فوائد عامه میتواند تعمیر و نگاهداری راه ها را بکمپانیهای خصوصی ایرانی واگذار نماید چند نفر از نمایندگان - یکمرتبه دیگر خوانده شود (مجدداً بشرح گذشته خوانده شد)

رئیس - آقای فرمند

فرمند - بنده میخواستم در کلیات نظریاتی که دارم بعرض آقای وزیر فوائد عامه برسانم ولی البته میدانم بنده نمیتوانم تبصره پیشنهاد کنم که تکلیف وزارت فوائد عامه چطور باشد اما وکیل میتواند در موقع کلیات نظرداتی که دارد بگوید زیرا ممکن است نظریاتش غلط نباشد حالا بنده میخواهم این جا يك توضیح مختصری بدم بنده معتقدم در این تشکیلاتی که ما اجازه میدهیم وزارت فوائد عامه بنده کاملاً موافقم که وزارت آنها مختار باشند باین که در تشکیلات تغییراتی بدهند چرا که زندگی اداری ما يك زندگی اداری جدیدی است این را باید هی خراب کنند آباد کنند تا به بینیم مقتضی مملکت ما چیست بالاخره آن را پیدا کنیم و بحسبم و اگر ممکن شد در ده سال یا نوزده سال دیگر قانون تشکیلات را بشویسیم امروز البته همان طور که

حضرت والا فرمودند بنده مقتضی تشکیلات را نمی بینم بنده معتقدم که وزارت فوائد عامه ما روی یکی دو اصل باید تشکیلات خود را بدهد يك اصلی که بنده معتقدم و مکرر به آقایان عرض کرده ام این است که دولت کمترین مداخله را در زندگی خصوصی مردم نکند و معتقدم که وزارتخانه‌های ما مخصوصاً وزارت فوائد عامه ما این اصل را خیلی محترم بشمارد و روی این اصل تشکیلاتش را بدهد این از نقطه نظر اداری دیگر اینکه دولت با این مهندسی که دارد يك راه هائی را بسازد ولی نگاهداری و تعمیر این راه‌ها را بدهد بدست اشخاص خصوصی مثلاً کمیته‌های تشکیل شود برای راه از طهران بقرون یا از قزوین بهمدان یا از قزوین به رشت و با آنها کمترت به بنده روی اصول معین یعنی این راه را درست کنند ولی ده يك با يك ده بیسی حق الزحمه برای آنها قائل شوند و اگر دولت موفق بشود که این قسمت را بکمیته‌های خصوصی بدهد و نگاهداری و تعمیر راه‌ها را با آنها واگذار کند يك ثلث بلکه نصف قیمت ارزاق تمام میشود بنده معتقدم عجاله پول هائی که از خزانه دولت میرود برای ساختمان راه يك ثلث خرج نمیشود و وسط راه تم میشود و وزارت فوائد عامه هم هر قدر نجس کند نمیتواند پیدا کند این است که بنده معتقدم وزارت فوائد عامه اگر موفق بشود این قسمت را با کمیته‌های کوچک کوچک که از این جا بقرون یا از این جا بقم کمترت به نهد که نگاهداری کنند خیلی بهتر است و این هم همان فکر اساسی است که دولت کمترین مداخله را در زندگی مردم نباید بکند مطلب دیگری که میخواستم عرض کنم . . .

رفیع - پس است آقا قبول کردیم فرمند بنده که حرفی نمی‌زنم شما همه روز و حرف می‌زنید بنده با کمال میل گوش میدهم امروز هم بنده می‌خواهم چند کلمه حرف بزنم الان سه ماه است حرف زده‌ام حالا میخواهم چند دقیقه حرف بزنم گوش بدهید آقا چرا بی لطفی میکنید؟ مطلبی را که میخواستم بعرض آقای وزیر فوائد عامه برسانم این است که وزارت

فوائد عامه ما که همه اش در فکر مهندس و متخصص برای ذوب آهن و کارهای صنعتی است معتقد يك فکر اساسی هم باشد که توجهی به فلاحات ایران کند ما از راه فلاحات میتوانیم ترقی کنیم اینهم يك اصلی بود که بنده عرض کردم و معتقدم که وزارت فوائد عامه خوت است در این موضوع يك توجهی بکند دیگر هم عرضی ندارم .

رئیس - آقای رفیع

رفیع - عرض کنم پیشنهاد آقای فرمند خیلی خوب پیشنهادی بود و بنده هم معتقدم به پیشنهاد ایشان و این عرضی هم که کردم راجع به ماده ۶۳ بود و الا بنده مخالف نیستم در این باب نظر اغلب آقایان هم این است که دولت را مکلف کنند که این کارها را بمنافعه بگذارد برای این که امتحان کرده ایم پولی که از طرف دولت مصرف شد بالاخره همیشه اسباب زحمت برای دولت شد زیرا هر کسی را که میفرستند در راه بالاخره اینها يك اسباب زحمتی برای دولت فراهم میکنند و برای دولت بهتر این است که این قسمت را بمنافعه واگذار کند که هم مردم کار داشته باشند و هم يك کاری انجام شده باشد و این مطلب تنها در ایران نیست در اغلب نقاط دنیا هم همین طور است پیشنهاد آقا این است که دولت میتواند بنده گمان میکنم اگر آقای وزیر هم موافقت بفرمایند که يك قدری مقید تر باشد بهتر است .

وزیر مالیه - عرض کنم آقای رفیع مطلب را مشدد فرمودند ایشان نوشته اند دولت میتواند شمای گوئید دولت را مکلف نمایند البته خودتان تصدیق می‌فرمائید که اگر دولت مکلف شد آیا غیر از این است که هر جا دولت نتواند این کار را بکند آنوقت آنجا نباید کاری بکند؟ مثلاً الان میخواهیم به بینیم بین کشکان و دزفول، بین خرم آباد و کشکان هیچ مؤسسه و کمپانی پیدا میشود که بیاید آنجا را مقاطعه کند؟ ما هنوز در مملکتان يك جا هائی داریم که بایستی خودمان

کار کنیم الان عمده و فعله که در آنجا کار میکنند با اتومبیل از ملایر و تویسرکان و بروجرد می‌آورند و با زحمتی با بیست دستگاه اتوموبیلی که در آنجا داریم با آنها نان می‌رسانند اسباب کار می‌رسانند اغلب نقاط آنجا است که بنده ششصد نفر نظامی مستحفظ دست به تفنگ داریم که نیابند اسباب کار و بیل و کلنگشان را بگیرند ما يك نواحی داریم که حقیقه نواحی حربی است البته دولت هر جائی که پیش رود خودش این کار را میکند و اساساً با این فکر همراه است اما بنده میخواهم به بینم در کج و در کدام قانون منع شده است که دولت نتواند کار را بکند؟ اگر يك قانونی دولت و وزارت فوائد عامه را از چنین اقدامی منع کرده بود البته مقتضی بود که ما يك تبصره در این ماده بگذاریم که دولت دست و پالش باز باشد ولی بعضی جاها بکجائی نیست که کمپانی نتواند برود کار کند ما يك نواحی در مملکتان داریم که نواحی حربی و جنگی است و باید معاملات را بهر شکلی که پیش می‌رود کرد چنانچه آقایان ملاحظه می‌فرمایند در قسمتهای دیگر که دست دولت بسته بود ما پیشنهاد کردیم به مجلس و دستش را بز کردیم مثل راه آهن مگر نه این بود که مطابق قانون راه آهن را خود دولت باید بسازد و هیچ کمپانی ندهد ما دیدیم این خوب نیست و بصرفه دولت نیست آمدیم قانون گذارندیم که بدولت اجازه داده شود که به کمپانی بدهد حالا در راه سازی هم هیچ مانعی ندارد در هر کجا بین طهران و قزوین - بین طهران و قم - طهران و عراق اگر يك کسی بیاید به وزارت فوائد عامه بگوید من اینجا يك فرسخ راه یا پنج فرسخ راه را برای شما مقاطعه میکنم و میسازم وزارت فوائد عامه هم البته همینقدر که تحقیق کرد و دید آدم دروغگوئی نیست شارلانان نیست که بخواند يك پولی بگیرد و در برود مساماً با او واگذار میکند چون هم کار با صرفه تر میشود و هم کار زود تر انجام میشود اینها را که بنده عرض میکنم مقید بعمل می‌دانم الان ما در لرستان قلعه میسازیم

اول شروع کردیم خود مان ساختیم بار سال همین آقای وزیر فوائد عامه و بنده رفتیم خوزستان نقشه این کار را کشیدیم اعتباری هم دادیم که قلعه بسازند بعد دیدیم که هفت ماه هشت ماه طول کشید تازه دو قلعه ما بالا آمده و پولش هم از ما خذی که ما پیش بینی کردیم دو مقابل شده حالا سیستم را عوض کردیم دو ماه است احمدآقا خان دو قلعه را در طرف چپدر وین زال مقاطعه داده است و مطابق تلگرافاتی که بنده دیروز داشتم قلعه تقریباً دولتش بالا آمده است خرجش هم از آب اولی گرانتر نیست نیست پس ما خودمان عملیات اشخاصی هستیم که این نظریه را تصدیق می‌کنیم ولی ما را مکلف نکنید (میتواند) صحیح است اما اگر نخواهیم این (میتواند) را در ماده ذکر کنیم مثل این میباشد که سابق مانع داشته و دولت نمیتوانسته است این کار را بکند بنده از آقای ضیاء الملک خواهش میکنم موافقت آقای وزیر فوائد عامه و بنده را قبول کند و این پیشنهاد را استرداد کنند .

فرمند - چون آقای وزیر فرمودند که این نظریه را آقای وزیر فوائد عامه و هیئت دولت قبول دارند که هر وقت بتوانند کارهای دولتی را بجنبه خصوصی خواهند انداخت که هم خرج دولت کمتر باشد و هم مردم راحت تر باشند و استفاده میکنند لذا بنده استرداد میکنم

رئیس - پیشنهاد آقای یاسائی

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد میکنم

وزارت فوائد عامه مکلف است که صورت جزء اعتبارات مخصوصه راه سازی را که در ۳۰۷ بنواحی مربوطه تقسیم کرده است بمجلس شورای ملی تقدیم دارد رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - بحکم تجربه ما باید اگر يك اشتباهاتی میکنیم در امور پارلمانی در هر موقع که مقتضی شود آن اشتباهات را رفیع کنیم بعقیده بنده یکی از طرقی که نظارت مجلس را سلب میکنند این است که ما يك

و چوهی را کاهی بیک مصرفی اختصاص میدهیم و این بصلحت مجلس شورای ملی و بودجه عمومی نیست چندین مورد است که ما این کار را کردیم و بالاخره حالا می فهمیم خوب نبوده بالاخره مجلس شورای ملی مثل این که حق ندارد بفهمد سالی پنج کروور کجا خرج میشود...

مدرس - یعنی پنجاه کروور

یاسائی - پنجاه کروور که چپ میشود...

مدرس - چپ بدله

یاسائی - نظارتش هم ممکن است البته زود می توامییل در این مملکت و فراوان شدن وسائط نقلیه سریع السیر یک چیزی است که قبل ازین و اسکار نیست دروازه های مملکت باز است و ما هم قدر نیستیم که این توامییل ها را از دروازه مملکت خارج کنیم. بشاید این مملکت راه میخواهد، راه هم بتدریج در حدود اعتبارات ساخته میشود. در میان طرق اصلی این مملکت هم یک راههائی هست که فرق اعاده اهمیت دارد. مهمترین راهی که امروز در دست شوسه کردن است و دولت اقدام میکند راه خرم آباد است و معقیده بنده ساختن این راه جزء مفاهیر دوره پنجم است. اهمیتش هم خیلی زیاد است. یک شاهی و صد دینار نیست لیکن از آن راه گذشته طرق دیگر مثل هم است ولی از نقطه نظر که شما حساب کنید نسبتاً راه طهران بشهد مقدم است از بندر بهلوی طهران یک راه سوسه هست از قصر طهران همینطور. از اصفهان بطهران همینطور. شاید راه بندر عباس بکرمان هم در همین ردیفها باشد. کازرونی - خیر مقدمه است

یاسائی - خوب نظرها مختلف است معقیده جنبه مالی آن راه مقدمه است معقیده فلان آقا فلان راه اما مسئله این است که آیا این چهار پنج کروور در سال چطور تقسیم میشود بنواحی مختلفه مملکتی و مجلس شورای ملی باید بداند یا نه؟ عایداتی که در سرحدات خوزستان گرفته میشود از گمش تپه استرآباد تا بجنورد ناسرخس

و دزدان و آن حدود اینها باید لا اقل در طرق مصرف شود مطابق قانونی که از مجلس گذراندم میبایستی عایدی هر ناحیه تخصیص یاب ناحیه داده شود و اگر بخلاف آن رفتار کنند خلاف قانون کرده اند اگر چنانچه عایداتی که از گمرک لطف آباد و بندر جز حاصل میشود خرج راه بندر عباس بکرمان بدنند برخلاف قانون است و بر عکس هم همینطور و مرده در قسمتهای مختلفه محتاج برآه هستند و راهها هم بتدریج بسقی شوسه بشود این اعتبار هم معقیده بنده کافی است خوب است وزارت فوائد عامه تعهد کند که صورت جزء تقسیمات را ببرد مجلس بینیم چطور تقسیم کرده است. در عین حال ما تصدیق میکنیم که اعتبار بیشتری هم برای راه سازی خرمآباد و دزفول تخصیص بدهند و اگر از جاهای دیگر بردارند و خرج اینجا بکنند مجلس شورای ملی معقیده بنده موفق است و مخالفتی ندارد ولی از آن راه بخصوص گذشته میبایستی تقسیم مطابق قانون خودش بشود. علی التوالی مردم از این قسمت شکایت دارند و میباید جواب بدهیم. اعتراضات هم وارد است. میبویسد مطابق قانونی که خودتان نوشته اید پولی که زهر جانی میگیرند باید در همانجا مصرف شود. موضوع دیگری که میخواستم عرض کنم موضوع بد معاملگی مأمورین دولتی است که تازه وزارت فوائد عامه مثل اداره حمل و نقل شده است و همین باعث این شده است که امضای دولت را بی اعتبار کند علی التوالی شکایاتی است که بما میرسد که پنجاه تومان صد تومان، دوست تومان مال مردم را خورده اند، کنتراست میکنند فلان راه را با یک کی و دو کی عمله میدهند بدستش آنوقت شش ماه معطل میکنند و پول او را نمیدهند و بیدهی از این شهربان شهر بدوند تازه بگویند محاسبت اشکال کرده است. در هر صورت دولت باید فوق العاده علاقمند بشد بحفظ حیثیت خودش بالاخره بایستی یک قدری وزارتخانه های ما صورت قیدی پیدا کنند در معاملات و بنده لازم بود این قسمت را تذکر بدهم و این پیشنهاد را کرده حالا بسته است. نظر آقایان

وزیر مالیه - قسمت اول فرمایشات آقا که مربوط است مسأله قضایای مالی بنده جواب عرض میکنم در آن قسمت اخیر هم جوابی که آقای وزیر فوائد عامه دارند بعرض آقایان میرسانم. فرمودند و چوهی ما اختصاص ددیم بخارج مختلفه و این بمرور دارد نظارت مجلس را از بین میبرد. بنده تصور میکنم ما باید همیشه اصولی اتخاذ کنیم در زندگانی که در مملکت پیش برود یکی از اصولی که در دنیا هست این است یکی از اصول مالی است که اساساً با تخصیص و چوهی تخصیص بعضی منابع بخارج معین این را مخالفتند. این یکی از اصول بودجه و مالی معمول به دنیا است ما اگر آن اصول را در نظر بگیریم البته خوب است و خود بنده یکی از اشخاصی هستم که از نقطه نظر اصول حفظ مصالح مملکت و از نقطه نظر علمی کاملاً با آن نظر اولی موافقم و با این عملی که الان ما در این مملکت میکنیم مخالفم ولی از آن طرف تصدیق میکنم که اگر مجلس شورای ملی و یک دولت هائی در موقع خودش روی این فکر رفته و این سیستم را در این مملکت ایجاد کردند برای آن است که ما در موقعی از زندگانی هستیم که باید این کارها را بکنیم و وقتی ما میتوانیم این اصول مسامحه را پیروی کنیم که رضعاً بمان تغییر کرده باشد ولی حالا مجبوریم این رویه را دنبال کنیم پس وقتی که ما این اصل را قبول کردیم البته کار یک ترتیب دیگری دارد مثلاً ملاحظه بفرمائید قانونی که شما برای این وجود گذرانده اید آیا محدود کردید که چقدر از این مبلغ باید عاید شود و چقدر باید به راه سازی داده شود؟ این را که محدود نکرده اید اشتباه نکنید بنده به دلیل عرض میکنم شما نوشتید که فلان مالیات را باید گرفت هیچ نمیدانید عایدی این مالیات چقدر است اعمال فلان مبلغ است سال دیگر فلان مبلغ بعد نوشته اید از این عایدی اول باید خرج بلدیه را در فلان حدود داد خرج صحیه و خیریه را در فلان حدود داد مازادش را هم باید داد برای راه سازی این مازاد معلوم نیست چقدر است.

یاسائی - هر چه هست

وزیر مالیه - هر چه هست ما هم موافقیم. با ارسال ما اول سال به فوائد عامه یک میلیون و پانصد هزار و خورده تومان اجازه دادیم که بودجه راه سازی را بنویسند بعد عواید ما از این مبلغ تجاوز کرد بمرور که تجاوز کرد ما باز پول دادیم بفوائد عامه. آخر سال ما بفوائد عامه عوض یک میلیون و خورده داده بودیم دو میلیون. فوائد عامه چکار کرد؟ بهمان تناسب که اول تقسیم کرده بودیم و شاید در بعضی جاها نسبت لایم فالاهم مازاد را در یک جا هائی مصرف کرد. خوب این را اگر ما میخواستیم داخل جمع و خرج مملکتی بکنیم چه چیز را بنده میآوردم اینجا که شما تصویب کنید؟

شیرازی - همان بودجه راه را

وزیر مالیه - بودجه در کار نیست. اول سال من بشما میگوم شما برای راه سازی یک میلیون و پانصد هزار تومان تصویب کنید آنوقت همین مبلغ را تصویب کنید بعد هر چه عایدات علاوه شود که من وزارت فوائد عامه میدهم و میرود جزو سرفه جوئی مملکتی. بنده بالاخره به شما موافقم و تبصره را هم ممکن است قبول کنم اما این حرفها را که عزیزم برای این است که میخواهم مطالب بین ما و شما روشن باشد. بنده میخواهم شما بدانید که وزارت فوائد عامه به هیئت وزراء هیچوقت نظر ندارد یک چیزی را از شما مخفی کند یا برخلاف میل شما رفتار کند. ما فتخر میکنیم باینکه دولتی هستیم که سیاست خود مان را تطبیق کنیم با سیاست اکثریت مجلس و هر تصمیمی و هر نظریه که شما داشته باشید ما مجری از هستیم به اصطلاح معروف نوکر یا نجائی که نیستیم. من میخواهم شما در این موضوع دقت کنید. بنده عرض میکنم این طرز بودجه و اختصاص یک عوائد مخصوصی بیک بخارج مخصوصی اصولاً یکطور است که قابل اینکه مبلغ آن در یک بودجه تعیین شود نیست ممالیات راه را میگیریم و مطابق تصویبی که شما کرده اید سهم بلدیه را میدهم سهم صحیه را

میدهم ماژاد را هم برای راه سازی مصرف میکنیم حالا بنده عرض میکنم نگرانی آقایان از چیست و آقای کازرونی هم الان صدای صحیح است شان بلند میشود. نگرانی از این است که میگویند دولت آن نظری را که قانون داشته نسبت بنواحی یعنی شاید عابدی بندر عباس را دولت ببرد جای دیگر خرج کند فقط نگرانی که هست این است (بعضی از نمایندگان - صحیح است) این را هم عرض میکنم مگر یادتان رفته یا سال تمام وجوه مخصوص این کار شد الان من با آقای وزیر فواید عامه صحبت میکردم هیچ مانعی هم ندارد که بخواهند تبصره شمارا قبول کنند ولیکن این نکته را باید در نظر گرفت که این مسئله را شما بیک مبلغ معین و تقسیم معین رأی نباید بدهید. چون این ترتیب قابل عمل و منطقی نمیتواند بشود. شما میخواهید بدانید این را چگونه تقسیم کرده اند بسیار خوب صورت تقسیم را ما میآوریم ملاحظه کنید بنده مخصوصاً يك شرحی خدمت آقای رئیس عرض کرده بودم و ارقام وجوه مخصوصه و مخارجی که هست خدمت ایشان فرستاده بودم که اطلاع بدهند بکمیسیون بودجه چون مطابق قانون تکلیفش معلوم است که من چه جور باید بگیرم و خرج کنم. اما برای اطلاع و پیش بینی که کرده بودم فرستادم اینجا آقایان ملاحظه بفرمایند. ما در اول سال در هذه السنه اجازه داده ایم بفواید عامه که روی دوملیون ر خورده بودجه بنویسد در صورتیکه یا سال در اول سال روی يك ملیون و خورده بود و امیدوارم هستیم که در ضمن سال بانصد هزار تومان هم بالا برود اما اگر بخواهید رأی باین دو میلیون تومان بدهید میشود زیرا هم نقض غرض کرده اید و هم مخالف مصالح است ولی تقسیمات مبلغ را به نواحی آقای وزیر فواید عامه میفرستند بمجلس و آقایان اطلاع پیدا میکنند با اینحال اگر آقا میل دارید تبصره تان باشدو رأی بگیرند بنده وکاله از طرف ایشان قبول میکنم و اگر هم خودتان اعتماد دارید مختارید و الا بنده قبول میکنم ضرری هم ندارد. يك نکته دیگر فرمودند راجع بامضای دولت بنده از ایشان استفسار کردم و برای اینکه ایشان این زحمت را نکشند که جواب بدهند بنده

عرض میکنم که در فواید عامه و مأمورین وزارت فواید عامه اصولاً يك سیاستی نیست که بخواهند يك تعدیاتی بکنند . . .

آقا سید یعقوب - عادت کرده اند

وزیر مالیه - اگر يك مأموری در يك جائی خلافی کرده یا بد کرده ممکن است ولی اساساً میدانید همیشه يك اشخاصی هستند که حتی المقدور خود شیرینی میکنند بنده این حرف را بمأمورین خودم مکرر زده ام. بنده عقیده ام این است که دولت اول سیاستش این است که مردم را حفظ کند. ما اگر نخواهیم مردم را گدا کنیم که خزانه دولت پر شود.

آقا سید یعقوب - این سیاست امریکائیها بود.

وزیر مالیه - این يك سیاست غلطی است که يك وقتی در این مملکت مجری بوده و يك مأمورینی هم روی این اصل عادت کرده اند. حالا برای اینکه مأمورین تغییر عادت بدهند وقت میخواهد مؤاخذه میخواهد. وزارت فواید عامه هم کاملاً برای اینکه این نظریه را نسبت بمأمورین خود اجرا کند حضراست و البته اجراء هم خواهد کرد.

رئیس - آقای مخبر

مخبر - بنده قبول میکنم.

رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده استرداد میکنم برای اینکه نظر بنده تأمین شد

رئیس - پیشنهاد آقای فیروز آبادی

(بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که ترفیعات وجهها من الوجوه داده نشود مگر بموجب قانون

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - چون آقای وزیر عدلیه يك اختیارات و اعتباراتی در سال گذشته از مجلس گرفتند و شروع بیک اقداماتی در عدلیه کردند که چشم همه را ترساند. بعضی از نمایندگان - چشم ما را ترساند.

فیروز آبادی - بنده عقیده خودم را عرض میکنم چشم بنده رسید کار بجائی رسید که وکلا هم از مجلس استعفا دادند و رفتند در عدلیه و کار بانجا کشید که میدانیم. بنده عرض میکنم ترقی غیر قانونی نباید بکسی داده شود اگر ترفیعی در وزارت خانه لازم باشد باید در حدود قانون داده شود نه اینکه وزراء دروزارتخانه های خودشان آزاد و مختار باشند که هر کاری دلشان بخواهد بکنند يك قانونی از مجلس گذشته رتبه يك و در سه و چهار را معین کرده و شرائط ترقی و رفیع را در این رتبه ها معین کرده معذک ما دیدیم اشخاصی را از خیابان آوردند و بردند بعدلیه با رتبه هفت و هشت قضائی و این بنظر بنده خوب نیست از این جهت بنده این پیشنهاد را عرض کردم.

رئیس - آقای رفیع

حاج آقا رضا رفیع - آقا در ضمن پیشنهاد خودشان از روی فکر و تصورات خودشان فرمایشی میفرمایند و همچو تصور می کنند که سایر نمایندگان هم با فکر ایشان همراه هستند در صورتی که این طور نیست. وزارت عدلیه از نوبی خیابان کسی را نبرده و بالاخره یکی از اسباب افتخار ما امروزه همین وزارت عدلیه است. ما حالا يك دفعه نه بلکه صد دفعه در همین مجلس آقایان مذاکره کرده اند و بنده به آقا عرض میکنم این حرفهایی که آقا از بیرون و در خارج می شنوید تصور نفرمائید این فکر جامعه است خیر این طور نیست. این فکر انفرادی اشخاصی است که به آقا این حرفها را میزنند و بالاخره تمام نمایندگان از زحمت این وزیر عدلیه نهایت رضایت مندی را دارند (بعضی از نمایندگان - صحیح است) خود بنده هم این طور امیدوار نبودم و امروزه چشم روشن است که الحمد لله موفق شدیم عدلیه خوبی داشته باشیم. مخصوصاً بنده چند روز قبل خدمت آقا عرض کردم پیشنهاداتی که مفهوم مخالفش برای این مملکت خوب نیست فرمایند و خود داری بفرمایند زیرا به پیشنهاد آقا رأی نمیدهند و آنوقت مفهوم مخالفش

هم هیچ خوب نیست و تأثیرش بد است زیرا مفهوم مخالفش این میشود که وزارت خانه می تواند کسی را که رتبه دو مثلاً دارد رتبه ۹ برساند و ترقی دهد در صورتیکه هیچ وزارتخانه اصلاً نمی تواند این کار را بکند و این حق را ندارد. و اگر دروزارت خانه يك رتبه هائی داده اند باز با اجازه مجلس بوده و لیاقت آنها موجب شده که این رتبه را آنها بدهند. اما راجع برفقن نمایندگان که فرمودند اگر يك نفر از نمایندگان خودش با کمال آزادی بعدلیه رفت این رطبی به این مسئله ندارد. البته نمایندگان آراد هستند و اجبار ندارند که تمام مدت را در مجلس باشند. آقایان نمایندگان همه اینجا نشسته اند و کار میکنند فرضاً اگر کسی هم رفته کفری نکرده البته آزاد بوده و این مسئله نباید موجب تأثر خاطر آقا بشود بنا براین تصور میکنم اگر آقا استرداد بفرمایند بهتر است

فیروز آبادی - بنده مسترد میدارم

رئیس - پیشنهاد آقای روحی

(باین عبارت خوانده شد)

تبصره ذیل را پیشنهاد میکنم. وزارت فواید عامه مکلف است که تسطیح راه بندر عباس بکرمان را در هذه السنه تکمیل و اتمام نماید و اگر بودجه آن نواقصی دارد بمجلس بیاورد.

روحی - عرض میکنم آقای یاسائی اظهاراتی فرمودند که بنده ناچار شدم این پیشنهاد را بدم. همان طور که خودشان فرمودند راه خرم آباد بدزفول ما هم قبول داریم که در درجه اول اهمیت است. ولی در مرحله دوم ایشان راه طهران بمشهد را تشخیص دادند. بنده عرض میکنم بعد از راه خرم آباد که حقیقتاً ساختن آن یکی از مفخر بزرگ است راه بندر عباس است. ملاحظه بفرمائید راه طهران بمشهد هیچ صادرات ندارد جز يك امراض مسری دیگر هیچ صادره نیست در صورتیکه راه بندر عباس سالی هفت ملیون صادرات دارد مرکز مهم بین بلوچستان و خراسان افغانستان است رعایات زیاد دارد. و صادرات این نقاط از این راه عبور میکند. از این جهت بنده

عقیده دارم بعد از اینکه راه خرم آباد تسطیح شد وزارت فوائد عامه باید مجبور باشد در درجه دوم این راه کرمان و بندر عباس اهمیت بدهد و این راه را بسازد زیرا این راه سالی هفت میلیون عایدات بدولت میدهد

رئیس - آقای عمادی

عمادی - عرض میکنم مصالح مملکت خیلی است و البته یکی از مصالح عمومی مملکت هم همین است که آقا فرمودند البته کسی منکر مصالح نیست و غیر از اینهم که فرمودند باز مصالح دیگری هم هست منتهی بعضی از امور است که ما نمی توانیم امروز پیش بینی کنیم و البته هر کدام در مورد خودش خواهد شد. آقا التفات کنید بعد از آنکه دولتی که طرف اعتماد است این طور مقرر میدارد البته باید همینطور عمل شود. پس خوبست خود آقا پیشنهادشان را مسترد ندارند.

رئیس - چون ماده الحاقیه ضمیمه شد لایحه کلیات پیدا کرد. در کلیات مخالفتی هست.

آقا سید یعقوب - بنده عرض دارم

رئیس - فرمائید

آقا سید یعقوب - نظر بنده در کلیات این است که خواستم وزیر محترم فوائد عامه باین نکته توجه داشته باشند در این مورد میخواستم استفاده کنم و چون هر کدام از آقایان راجع به راهها صحبتی کردند بنده هم خواستم عرض کنم و شکایت کنم از اینکه راه اصفهان شیراز و بوشهر خیلی خراب است. این راه در زمان جنگ بین المللی ساخته شد و بعد خراب شد زیرا بعد از جنگ دیگر توجهی باین راه نشد. و يك پل هائی بین کازرون و شولستان لازم است که باید زده شود این پل ها این قدر مخارجی ندارد و خیلی لازم است. مگر در این جا صحبت شد که این پلها باید زده شود و مخارجی ندارد. و هنوز اقدامی نشده و مسافری از راه شیراز بصفهان فوق العاده شکایت دارند از این جهت بنده بعنوان مخالفت عرض میکنم که خوب است خود آقای وزیر يك مسافرتی آنجا بکنند و به بینند چه خبر است این يك

راهی است که از زمان حضرت آدم باین طرف ساخته شده و باقی است و هیچ توجهی هم بآن نشده حالا که ما حقی از راه آهن بفارس ندادیم خوبست افلا این راه اصلی و مهم را که راه اصفهن بشیراز و بوشهر است تسطیح و درست کنیم. و این پلهائی که بین کازرون و شولستان لازم است باید زده شود خواستم تذکره این مطلب را عرض کنم که در نظر بگیرند و اقدام کنند.

رئیس - آقای زوار

زوار - خاطر نماینده محترم را با اصول پارلمانی می خواهم آشنا کنم. اکثریت مجلس شورای ملی رقی که يك دولت را می اعتماد داد در لوابجی که از طرف دولت تقدیم مجلس میشود دیگر نباید آنقدر مخالفت کند...

شیرازی - اصلاً در این لوابج نباید حرف زد زوار - اجازه بدهید آقا شما اگر حرفی دارید در موقع خودتان فرمائید رقی که مجلس يك دولتی اعتماد دارد دیگر اینقدر نباید نظر داشته باشد يك لایحه به مجلس آمده و الان دو ساعت معطل شده و هر حرف زده میشود و يك فکر ضعیفی پیدا شده (اما خوب بختانه خیلی ضعیف است) که به عقیده بنده ممکن است این فکر اسباب زحمت شود و آن این است که آقای آقا سید یعقوب نماینده شیراز از شیراز و آقای هر یک از آقایان نمایندگان از محل خودشان حرف میزنند آنوقت بنده هم ناچارم از محل خودم خراسان مذاکره کنم و این البته خوب نیست قانون هیچ فرق و اختلافی بین راهها و اینکه راه شیراز و اصفهن است به جای دیگر قائل نمیشود. دولت متعهد است تمام راههای مملکت را بسازد آنوقت اگر بنا شود هر کس از يك نقطه حرف زند این نمیشود و باید بنظر دولتی که طرف اعتماد است واگذار کرد و او را مکلف نمود که تمام راهها را بسازد و تسطیح کند و او هم البته تمام مملکت را بيك نظر می بیند و فرق بین گیلان و اصفهان و شیراز قائل نیست و همه جا

یکسان است بنده ثابت میکنم که بعد از راه خرم آباد راه خراسان در درجه اول اهمیت است چه از نظر اقتصادی و چه از سایر جهات و باید اول این راه مقدم باشد. پس خوب است آقایان موافقت بفرمایند و اختیار را در این موارد بخود دولت بدهند که او خودش هر طور که صلاح میدانند عمل کنند.

بعضی از نمایندگان - صحیح است - احسن

رئیس - عده برای رأی کافی نیست

بعضی از نمایندگان - تنفس

رئیس - آقای عرقی

عراقی - بنده تصور میکنم اگر جلسه را ختم کنیم بهتر است. و تنفس معنی ندارد. تا آنجا که آقایان نظرشان این است که کار نکنند خوب است مجلس را تعطیل کنیم چون هر روزی که ما میآئیم اینجا همینکه کار میروند و بجای برسد آقایان بیرون می روند و تشریف نمیآورند و کار را معطل میگذارند. در این صورت آمدن ما در این کرما فائده ندارد - وقتی که مجلس هر روزه اینطور میشود که آقایان اسباب زحمت هم برای خودشان وهم برای ما درست میکنند دیگر آمدن و نشستن فائده ندارد چهار پنج نفر در موقع عمل و کار نتیجه بیرون میروند و مجلس را معطل میگذارند و اینجاست يك مخارج زیادی برای دولت و مملکت فراهم میآورند. و فعلا بنده معتقدم جلسه را ختم کنیم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقای آقا سید یعقوب - بنده نمیخواهم در جواب فرمایشات آقای عرقی چیزی عرض کنم. ما در اینجا هستیم و برای مملکت هم کار میکنیم آن دو سه نفری هم که بیرون رفته اند از رفقای ما هستند بیرون رفته اند و می آیند و با ما کار می کنند بدیهی است که مرکز نقل مملکت مجلس است. آن ها هم برادران ما هستند و اینقدرها مسئله نیست بهتر این است همان طوریکه مقام ریاست تذکر دادند حالا تنفس داده شود. دو باره مجلس حاضر می شویم و همه کار میکنیم و امید داریم

رفع نگرانی آقا هم بشود.

رئیس - خوب. چند دقیقه تنفس داده میشود

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیمساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - عده برای رأی کافی نیست. مبنای برای جلسه بعد آقای رفیع

حاج آقا رضا رفیع - بنده و همچنین آقایان خیلی متأسفیم که در این روزها که روزهای آخر مجلس است و با این تراکم کارها و لواحق مهمه بعضی از آقایان حاضر نمیشوند و میل ندارند با ما کار کنند و هر روزه در اول جلسه حاضر میشوند بعد در موقع رأی دادن بيك ترتیبی بیرون میروند و حاضر نمیشوند و مجلس را از اکثریت می اندازند. خوب. حالا که آقایان با ما رفاقت و همکاری نمیکنند و حاضر نمیشوند که کارهای مملکتی را بگذرانند ما چرا اسباب زحمت رفقای دیگر خودمان بشویم؟ اگر مسئله همین ترتیب بگذرد بنده پیشنهاد خواهم کرد که دو ماهه مجلس تعطیل شود. و تا آخر مجلس تعطیل شود. زیرا این وضع کار کردن نمیشود. بودجه ها در کمیسیون گذشته کمیسیون بجزئیات بودجه ها رسیدگی کرده و باید عرض مجلس برساند. همه آقایان داد و فریاد میزدند که چرا بودجه ها نمیگذرد در این کرما کمیسیون نشسته و با حضور آقای تقی زاده و سایر آقایان بودجه را گذرانده و تمام قسمتها رسیدگی و مراجعه کرده و باید حالا عرض مجلس برساند. مثلاً بودجه عدلیه که همه مردم میل داشتند يك عدلیه حسابی تشکیل شود گذشته و باید تصویب شود. مردم و اعضاء عدلیه در سرگروه ولایات همینطور بی حقوق معطل هستند و حقوقشان داده نشده از قاضی که ما انتظار عدالت و صحت عمل داریم نباید امور معاش او را این طور معطل و لا تکلیف نگاهداریم آقایان اگر حقوق خودشان منظم است ربطی آن بدخترها ندارد. اینها آقا بازی با مملکت است و بنده هیچ نمی فهمم با مملکت نمیشود بازی کرد. مسیبن این کار باید بدانند که با مقدرات مملکت نمیشود بازی کرد! اگر

آقایان فرمایشی دارند بیایند این جا حرف بزنند محل محل نطق و منطق است و اگر اظهاراتی دارند بیایند و اظهار دارند . دیگر چرا اینطور میکنند قهر کردن و آنطرف نشستن این کارهای مکتب خانه است با شأن مجلس شورای ملی این جور کارها منافات دارد . البته اشخاص در کارهای خصوصی خودشان آزادند ولی در کارهای عمومی آزاد نیستند ما از طرف مات موظفیم آدم ملت هستیم و حقوق میگیریم . ملت از ما توقع کار دارد . و این جا که میائیم برای این است که برای مملکت کار کنیم اگر ناخوش هم باشیم باز باید بیاییم و کار کنیم مگر اینکه واقعاً بیچاره شویم . - این ترتیب نمیشود و این وضع کار کردن نیست . در صورتیکه بهمین ترتیب بگذرد بنده در جلسه دیگر پیشنهاد خواهم کرد که مجلس تعطیل شود آقایان اکثریت هم با ما موافقت خواهند کرد که مجلس

را تعطیل کنیم و اقلاً از این کرما راحت شویم . مردم و تماشاچی ها منتظرند به بینند ما چه میکنیم ارباب جرائد از بالا منتظرند به بینند آقایان چه میکنند و چه کاری میگذرد که برای مملکت مفید باشد تا بعرض ملت برسانند ما از این ها خجالت میکشیم

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - این فکری که آقای رفیع تذکر دادند فکر غالب آقایان و کلاء است بالاخره با این وضع آقایان تصدیق میفرمایند که وقت مجلس بدون نتیجه تلف میشود و هیچ فائده هم ندارد . و همینطوری که فرمودند يك طرحی همه آقایان امضاء کرده اند بنده هم امضا کرده ام . و تصور میکنم در اول جلسه آتیته تقدیم و مطرح نمائیم (مجلس يك ربع بعد از ظهر ختم شد)